

PRIEKŠLIKUMI INVESTĪCIJU PALIELINĀŠANAI BALTIJĀ

Darba dokuments diskusijām

Finanšu nozares asociācijas Finanšu instrumentu tirgus un ieguldījumu pakalpojumu komitejā sagatavots darba dokuments diskusijām gan ar publiskā, gan privātā sektora partneriem ar mērķi veicināt investīciju pieaugumu kā Latvijā, tā arī Baltijas mērogā.

1. Ieguldījumi nekustamā īpašuma alternatīvo ieguldījumu fondos jānodala no ieguldījumiem citos alternatīvo ieguldījumu fondos. Nepieciešami grozījumi Valsts fondēto pensiju likumā, lai mainītu ierobežojumus ieguldījumiem alternatīvo ieguldījumu fondos, nosakot atsevišķu limitu ieguldījumiem nekustamajā īpašumā (piemēram, ieguldījumiem alternatīvo ieguldījumu fondos, kas iegulda nekustamajā īpašumā – 10% no ieguldījumu plāna aktīviem un pārējiem ieguldījumiem alternatīvos ieguldījumu fondos – 10% no ieguldījumu plāna aktīviem). Igaunijā šobrīd ir atļauti gan tiešie ieguldījumi nekustamajā īpašumā, gan arī tiešie un netiešie ieguldījumi nekustamajā īpašumā netiek uzskatīti par ieguldījumiem kapitāla vērtspapīros (kā Latvijā), un uz šiem ieguldījumiem netiek attiecināts akcijām (kapitāla vērtspapīriem) noteiktais limits. Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas gala ziņojumā “Structural Reform Support Service – Local Currency and Capital Markets Initiative Technical Cooperation Framework”, kas tika prezentēts š.g. 1.aprīlī Finanšu ministrijā, minēts, ka nekustamā īpašuma ieguldījumu fondu kotācija Nasdaq Baltic varētu būt kā viens no pasākumiem kapitāla tirgus attīstības veicināšanai.

2. Šobrīd arvien plašāku izplatību gūst alternatīvo ieguldījumu fondi (hedžfondi), kas veic ieguldījumus parāda instrumentos, nevis kapitāla finanšu instrumentos. Tādējādi šie fondi ir ar citu – ievērojami konservatīvāku – riska profilu un mazāk riskanti nekā jebkuri citi kapitāla vērtspapīriem pielīdzināmie ieguldījumi. Līdz ar to ieguldījumi šādos hedžfondos būtu jānodala no pārējiem ieguldījumiem alternatīvo ieguldījumu fondos, kā arī jānosaka, ka tie pielīdzināmi ieguldījumiem parāda instrumentos, nevis kapitāla finanšu instrumentos. Kopējie ieguldījumi hedžfondos, kas iegulda tikai parāda instrumentos, vienam ieguldījumu plānam varētu būt līdz 30% no plāna aktīviem.

3. Jāuzsāk diskusija par labākas korporatīvās pārvaldības ieviešanu akciju sabiedrībās, tostarp par neatkarīga padomes locekļa iecelšanu Finanšu instrumentu tirgus likumam pakļautajās akciju sabiedrībās, kā arī papildu prasībām Komerclikumā minētajām akciju sabiedrībām to pārvaldības uzlabošanai. Viens no šādiem pasākumiem ir publisks akcionāru reģistrs un noteikumi, kas paredzētu valdes pienākumu izstrādāt un padomes pienākumu apstiprināt būtiskākās politikas labai uzņēmuma pārvaldībai.

4. Jāprecizē jautājumi par koncerna atkarības pārskatiem un bilances vērtību pirms akciju atpirkšanas piedāvājuma. Šāds “atkarības pārskats” nedrīkst būt formāls. Jautājumā par bilances vērtības samazināšanu praksē novēroti gadījumi, kad uzņēmums pakāpeniski panāk sliktākus darbības un finanšu rezultātus attiecīgajā gadā, tādējādi samazinot mazākuma akcionāriem izsakāmo akciju atpirkšanas vērtību. Tādēļ ir jānosaka, ka pie akciju atpirkšanas jāvērtē garāks periods, kā arī jādiskutē par citiem risinājumiem, lai iziešana no regulētā tirgus neradītu mazākuma akcionāriem (īpaši pensiju fondiem) nesamērīgus zaudējumus.

5. Finanšu iestādēm jāparedz pienākums rūpīgi izvērtēt aizdevuma mērķi uzņēmumam. Ja uzņēmuma aktīvi kalpo par nodrošinājumu aizdevumam vai galvojumam lielākā akcionāra (u) privātajiem mērķiem, nevis pašam uzņēmumam un tā interesēm, mazākuma akcionāriem tiek nodarīti būtiski zaudējumi vai pat tie tiek apkrāpti.

6. Tehniska pārkāpuma gadījumā, ja uzņēmuma akciju atpirkšanas gadījumos tiek pārsniegti atsevišķi ieguldījumu ierobežojumi, nepiemērot sankcijas.